

חיילים מצריים ליד טנק ישראלי מושמד בקו בר-לב

תוכנית ההגנה של צה"ל שימשה מכשיר בירי המתכנן המצרי כדי להכניס את הטנקים של אוגדת סיני לשרשרת מלכודות

ציידיים ליד שובך היונים

לכן, למרות שיחידותיה — מצוותייהסנקים ועד לי מסקדי החטיבות, כולם לוחמים טובים ומיומנים — לחמו, אישיאיש מול פניו, בהשכל ובאומץ, הרי האוגדה הי גדולה והחזקה הזאת בכללה נכשלה כישלון חרוץ, ולא עלה בידה להגשים במידה מספקת אף אחת ממשי מותיה הייעודיות.

אם אוגדותהמילואים מצאו את המצרים במקום ש- מצאו ולא מיורחה משם, בעומק סיני, הרי זה בעיקר מפני שכך הכתיבו למצרים תכנונם הראשוני (שבו דבקו באדיקות), כמות ואופי הכוחות שהעבירו, וקשיים בצליחה (בעיקר בגיורה הדרומית). קו בר-לב לא הוחזק אלא נפל, במחיר של מעט יותר מ-200 הרוגים מצריים (והם סברו שיצטרכו לשלם במחירו 20-30 אלה הרוגים ו- מצועים!).

יחידותהמילואים נאלצו להידחק אל החזית בחיפזון כזה, שלא היה סיפק בידן להתארגן כראוי, הן מבחינת הציד והן במיסגרות עוצבתיות. והגרוע מכל — המצרים השיגו, בתוך 24 השעות הראשונות, את המטרה המדינית שהציבו לעצמם במלחמה זו.

ואילו צה"ל נחל הפסד כזה, שלא עלה בידו לרפאו עד סוף המלחמה, את מחירו אנו משלמים עד עצם היום הזה. ועדיין אין לדעת מה יהיה התשלום האחרון — ומתי.

מבחינת המקובלות המיקצועיות, יש לומר כי הדיל- מה האופרטיבית אשר עמדה בפני אלוף פיקוד-הדר- רום, שמואל גונן, מייד עם הפתיחה באש, היתה: האם להסתפק בבלימה, עד שיצטברו כוחות גדולים ו- מספיקים להתקפת-נגד, או שמא לזנוח מכות-נגד כבר בשלב מוקדם יותר. אבל קודם שיגיע לעיונים אופר- טיביים אלה, היה גונן חייב להכריע בשאלה: מה ייעשה במעונים?

זהו מצב שלא נוכל לבחון לאור תקדימים מתאי- מים בהיסטוריה חצבאית, עם כל רצוננו. שכן, מעולם עוד לא עמד מפקד צבאי בפני

אילו כללה אוגדת סיני אלמנט חי"ר ביחס מתאים — נאמר, בסדר-גודל של חטיבה; אילו נהנתה גם מסיוע של ארטילריה, שעוצמתה מספקת לתמיכה באוג- דה כזו (ואפילו נתעלם מן המרחב הגדול של החזית, אשר כשלעצמו תבע הרבה יותר ארטילריה), ואילו גם הונהגה היטב והופעלה נכון —

היה ככוחה של אוגדה זו לכדה להבים, ל- מעשה, את הצליחה המצרית, עיידיו פירור ראשייהגשר, שיכוש מעבר התעלה ושחיקת

מאת

בנימין עמידרור

הצורחים. כך, לא רק היה נמצא לאוגדותיהמיי- לואים זמן מספיק להתארגנות מסודרת, אלא שבהגיען לחזית לא היה נותר לחן אלא להני- חית על המצרים המוכים את "מכת-החסר", ולצנח את התעלה במהירות ובנקל.

אף שהיתה בלתימאוזנת באירגונה כפי שהיתה, נמ- צא לאוגדת-סיני (שכל שלוש חטיבותיה היו סדירות, ומאומנות היטב) כזה, שדי היה בו להשיג לפחות את שבידת רציפות ראשייהגשר ואת בלימתם בסמיכות-יתר לתעלה. כך, לקראת הגעת עוצבותהמילואים, היו אלה יכולים להיות רדודים יותר משהיו בפועל, חשופי-אג- פים וגם נוחים יותר לחיסול בזה-אחריו.

הצליחה זו היתה בהחלט בהישגיד, והיא נמנעה רק מפני שפיקוד-הדרום שגה בהפעלת כוחותיו: במשך שתי היממות הראשונות, קודם שנכנסו עוצבותהמילואים ל- קרב, לחמה אוגדת-סיני בכללה באורח שלא זו בלבד שלא ניטרל ולא ביטל את מיגרעות אירגונה הבלתי- מאוזן ואת טימטומה הבסיסי של תפיסת ההגנה הי "מעוות", אלא אף הגדיל והביא את התורפות הללו לכדי ביטוי מירבי.

עוד שעות רבות קודם סיום יממההלחימה הרא- שונה בסיני, איבדו הכוחות הסדירים של צה"ל בקו שניי-שלישים מעוצמתם. קו בר-לב קרס ונכבש, וכבר לא עמדה השאלה איך לבלום את המצרים, אלא מה — אם בכלל — יישאר מ"אוגדת סיני" ומהגנת סיני, עד אשר יגיעו המילואים, המועקים והנדחפים קדימה, מי מרכז הארץ, בבהילות ובחוסר-סדר.

שלושה גורמים ראשיים חברו להכשלת הגנת סיני בשלב הקריטי של ה-6-7 באוקטובר:

- קו בר-לב ותפיסת ההגנה מושתתת-המעוזים;
- תפיסת לוחמה-היבשה של צה"ל, שהתבססה על ראית המלחמה כהמשך ששת-הימים;
- איי-מספיקות המציאות של צה"ל, בעיקר ברמת מפקדת החזית, היא מיפקדת פיקוד-הדרום, אבל גם ברמת המטכ"ל — כמידת התערבותה במערכה.

החמור מבין השלושה היה, כדא שפק, הי גורם השלישי. תפיסות נכונות של הגנה ובניין הכוחות אינן יכולות לעולם לשמש תחליף ל- מצביאות כושלת, ואילו מצביא מעולה מסוגל להשיג את הניצחון המבוקש גם כשהמכשיר שדרשותו איננו מושלם, ותפיסותיההלחימה הי כסיסיות אינן מותאמות בהדקה לצרכים.

מצביא שאיננו בעל שארירות, אלא רק בעל-מלאכה טוב, תלוי במידה רבה בנכונותן ובטיבן של תפיסות האירגון והלחימה — ומצביא בינוני תלוי עוד יותר, למצביא גרוע לא יעזור דבר.

200 במקום 20.000

בפרוץ מלחמת יוסי-הכיפורים עמדו לרשות פיי קוד הדרום — במיסגרת "אוגדת סיני" שבפיקודו של אלברט מנדלר ז"ל — שלוש חטיבות-טנקים עם כ-300 טנקים, בתוספת חילות-המחב הקטנים של המער- זים ומעט ארטילריה (התיאורים מוסרים שהיו סך-הכל 12 סוללות, אשר חלקן נמצא בעת הצליחה מאחור).